

Sellega alanud maapagu ühes kõigi emigrandipõlve hädadega jagas W.-ga Linda Jürmann, W. elukaaslane teises abielus. Lühemate peatuste järel Peterburis ja Soomes sõitis W. Zürichisse. Elu Zürichis ei kestnud siiski kuigi kaua ja juba suvel 1906 usaldas W. asuda Helsingisse ning toimetas seal pilkelehte »Kaaki«. S. a. sügisel ähvardas W.-t Helsingis vangistamine, aga ta sai sellest õigel ajal teada ning pääsis ka nüüd põgenema, seekord Kopenhaagenisse, mis sest ajast peale on W. pagulasepõlves ta kestmaks asukohaks. Aa. 1907—10 elas ta Nürnbergis, Münchenis ja Stuttgardis, selle järel lühemat aega Brüsselis ja Viinis. 1911. a. alul sõitis W. New-Yorki, kuhu ta abikaasa oli asunud juba 1910. a. kevadel. Ameerika olud valmistasid W.-le aina pettumusi ja ta pöördus juba mõne kuu pärast ühes abikaasaga tagasi Kopenhaagenisse. Pärast 1917. a. revolutsiooni tuli W. kodumaale ning asus elama Tallinnasse. Ta sõlmis veel kord lähemaid sidemeid teatriga, olles hooajal 1917—18 »Estonia« dramaturgiks. Veebr. 1919 reisis ta Eesti Ajutise Valitsuse ülesandel Soome ja Rootsi kaudu Kopenhaageni, kus juhatas kuni s. a. oktoobriani ametlikku »Eesti teadetebürood«. Ka poliitiliselt oli ta tegev sotsiaaldemokraatide ridades, kuuludes m. s. Asutavasse Kogusse, ning määrati 1919. a. lõpul saadikuks Saksamaale. Sel kohal püsis W. kuni dets. 1920, elas kuni märtsini 1923 edasi Berliinis ning tuli siis jälle kodumaale ja jäi (välja arvatud terviseparanduse-reisid Saksamaale ja Ungarisse) püsivamalt elama Tallinnasse, mis on kirjaniku asukohaks praegugi (1929). W. tegevuseks viimaseil aastail on olnud ta tööde kogumine ja kohendamine 1923. a. ilmuma hakanud »Kogutud teoste« tarbeks.

W. on avaldanud eriraamatuna järgmised romaanid, novellid ja novellikogud: Teravad nooled (Virulane 1885, nr. 28—52, eriraamatuna Tallinna, 1901, II tr. Kogutud teosed II, Tall., 1923), Musta mantliga mees (Tall., 1886, II tr. Kog. t. I, Tall., 1923), Kaks sõrme (Post. 1887, nr. 6—50, eriraamatuna Kog. t. IV, Tall., 1924), Töömehe tütar (Tartu, 1887, IV tr. Kog. t. VI, Tall., 1925), Tallinna saladused (Tall., 1887, IV tr. Tall., 1911, hilj. ka G. Pihlaka kirjast. »Naljajuttudes«, Tall., ?), Kuhu päike ei paista (Post. 1887, nr. 51—60 ja 1888, nr. 14—68, eriraamatuna Tartu, 1888, V tr. Kog. t. VII, Tartu, 1926), Rõugearmid (Post. 1888, nr. 135—141, eriraamatuna Tartu, 1889, II tr. Kog. t. VI, Tall., 1925), Salasidemed (Tall., 1888, II tr. Kog. t. VI, Tall., 1925), Kõitistamise kõrred (Tall., 1888, II tr. Tall., 1911, osa Kog. t. V, Tall., 1923), Naer on terviseks! (Tall.,

1891), Kus sandid saia söövad (Tall., 1891), Kuul pähe! (Tall., 1891, II tr. pealkirjaga »Kuul« Kog. t. IX, Tartu, 1926), Tema ja ta laps (Tall., 1891, II tr. Kog. t. VIII, Tartu, 1926), Röövitud tiivad (Tall., 1892, II tr. Kog. t. XI, Tartu, 1927), Peiu käsiraha (Post. 1892, nr. 130—144, eriraamatuna Tartu, 1892, III tr. Kog. t. XII, Tartu, 1929), Kännud ja käbid (Post. 1892, nr. 241—262, eriraamatuna Tartu, 1892, III tr. Kog. t. XIV, Tall., 1923), Karikas kihvti (Tall., 1893, II tr. Tall., 1907), Västriku Aadu, Kippari unerohi (esimene — Post. 1893, nr. 136—138, teine — Post. 1893, nr. 139—151, II tr. Kog. t. XII, Tartu, 1929, üheskoos eriraamatuna Tartu, 1893), Linda aktsiad (Post. 1894, nr. 1—42, eriraamatuna Tartu, 1894, III tr. Kog. t. XIV, Tall., 1923), Muhulaste imelikud juhtumised juubeli-laulupidul (Tartu, 1894, viim. tr. Kog. t. X, Tartu, 1927), Külmale maale (Post. 1896, nr. 1—51, eriraamatuna Tartu, 1896, III tr. Kog. t. XVI, Tall., 1924), Ameti poolest kosilane, Uus toaneitsi (esimene — Rahva Lõbuleht 1898, nr. 1—7, teine — Virmaline 1897, nr. 50—52, eriraamatuna Tartu, 1898), Astla vastu (Tartu, 1898), Kurjal teel (Tartu, 1898, II tr. Kog. t. I, Tall., 1923), Raudsed käed (Virm. 1898, nr. 1—8, jäi pooleli, Eesti Post. Öhtused kõned 1898, nr. 31—51, eriraamatuna Tall., 1910, II tr. Kog. t. XV, Tartu, 1928), Mahtra sõda (Teataja 1902, nr. 35—125, eriraamatuna Tall., 1902, II tr. 1909, III tr. Kog. t. XX ja XXI, Tall., 1924), Kui Anija mehed Tallinnas käisid (Teataja 1903, nr. 1—58, eriraamatuna Tall., 1903, II tr. pealkirjaga »Kui Anija mehed käisid Tallinnas« Kog. t. XXII ja XXIII, Tartu, 1929), Koidu-ajal (Uudiste veste-osa 1904, nr. 61—93, eriraamatuna Tall., 1904), Prohvet Maltsvet (Uudiste veste-osa 1905, nr. 26—95, jäi pooleli, eriraamatuna Tall., 1906), Naise-õiguslased (Õigus 1908, nr. 6—23, eriraamat. Tall., 1908), Lunastus (Tartu, 1909), Jutustused (Tall., 1912), Muiged (Tall., 1913), Asta ohver ja teised jutustused (Tall., 1913), Mäeküla piimamees (Tall., 1916, II tr. 1921). Näidendeist on W.-l ilmunud: Tabamata ime (Tall., 1912), Pisuhänd (Tall., 1913), Side (Tall., 1922). Lisaks loendatule on W.-lt ilmunud suur hulk algupäraseid jutustisi ajalehtedes ja koguteostes (mõned neist kirjutatud ka saksa keeles), mitu pikemat reisikirjeldist ajalehtedes, artikleid mitmesuguseilt aladelt, poliitilisi brošüüre jne.; samuti on ta avaldanud palju jututõlkeid eeskätt ajalehtede joone all, aga ka eriraamatuna, järgmiselt autoreilt: M. Artsõbašev'ilt, R. Blaumann'ilt, Conan Doyle'ilt, G. Engel'ilt, M. Jókai'lt, A. Scheu'lt, M. Twain'ilt, E. Werner'ilt j. t. 1907. a. algas ilmumist W.